NĂM THỨ MƯỜI BA: — SỐ THỨ 2404

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ TƯ 25 MARS 1925

DEPOT-LEGAL
RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 3946

	Trong 1 tháng	Trong 3 tháng	Trong 6 tháng	Trong 1 năm	Nước ngoài thêm tiền cước gửi báo	Nước ngoài thêm tiền cước gửi báo
Một năm	0$ 00	6$ 30	6$ 30	13$ 00	6$ 50	12$ 00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	16.00	0.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	6.50	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	3.25	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	1.00	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres relatives à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire : P. L. NGUYEN
Directeur : NGUYEN-VAN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUU-LUC
Administrateur gérant : NGUYEN-V-LOAN

Adresse télégraphique : TRUNG-BAC-TAN-VAN HANOI
TELEPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m085 de large.

Une seule insertion . . . 0$ 30 la ligne
Par contrat annuel . . . . . la ligne
Par centimètre en plus par insertion. . . . . 0$ 10
Réclame dans le 1er page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . . 1$ 00 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Quan mình với dân mình

VIII

Như bài trước đã giải, muốn cứu cấp cái tệ quan tham dân khốn ngay bây giờ, trước khi dư-luận trong nước chưa biết lấy nhân liêm làm qui, lấy tham ác làm dân, cái thế-lực của xã-hội chưa đủ mạnh khiến cho người ta khinh tài trọng nghĩa được, thì tất phải nhờ đến cái quyền thưởng phạt của chính-phủ mới xong, mà cốt ra thưởng phải làm sao cho mình phạt phải làm sao cho đoán; vậy tả có thể nói vắn tắt lại một câu rằng: cái thưởng của chính-phủ tức là cái bông thơm quả ngọt cho người ta nức bụng làm lành, cái phạt của chính-phủ tức là cái sấm sét búa riu cho người ta chớn lòng làm ác, mà người cầm quyền thưởng phạt tức là một tay thợ nặn hình tô tượng ra quan-trường vậy.

Người cầm quyền thưởng phạt trong quan-trường ở nước ta xưa kia ở ngoài các tỉnh thì là quan tổng-đốc đầu tỉnh, ở trong triều-đình thì là Lại-bộ và Tam-pháp-ty, mà vua thì tổng đại-quyền ở trên hết; cách xem xét người nào nên thưởng, người nào nên phạt thì vua cứ chắc bằng ở lời cử tri tham lấu của các quan lớn, phiếu sát hạch hội thẩm của Lại-bộ và Tam-pháp-ty, nhưng các quan lớn được quyền cử tri, quyền tham lấu mà buộc phải có cái trách-cứu tham cứ bất minh, Lại-bộ và Tam-pháp-ty được quyền sát hạch, quyền hội thẩm mà buộc phải chịu cái luật nghĩ hạch thẩm không công, lại còn đặt ra có một cái cơ-quan giám-đốc nữa là tòa ngự-sử, có quan đô-ngự-sử phó đô ngự-sử làm đầu, thường thường mật phái các giám-sát ngự-sử đi xét trong triều hoặc tuần hành các tỉnh, tìm được điều gì u-ẩn về chính-tích các quan tốt hay xấu, công việc các quan giỏi hay dở thì mật bẩm với quan đầu tòa tập tấu lên vua; ngoài một cái cơ-quan giám-đốc hẳng ngày làm việc như thế, bất thình linh vua lại kén lấy một vài ông đại-thần có danh vọng sẵn, chắc ủy-nhiệm được việc, cho đi khám mệnh thanh tra, ai nhân ai liêm được thưởng, ai tham ai ác chịu phạt đã đành, mà cả đến ai cử tri, ai tham lấu, ai sát hạch, ai hội thẩm, không công không minh, hay nói là dở, xấu nói là tốt, lương xét là ác, gian xét là ngay cũng có phạt cả, mà công mình cũng có thưởng cả. Thưởng phạt như thế, không dám chắc hẳn là thật minh thật đoán cả chứa, nhưng sấp đặt kỹ càng, dàng buộc khăng-khít, người này phải e người khác, người nọ phải sợ người kia, người nào người nấy lúc nào cũng luôn luôn như có cái oai nghiêm gươm búa ở cạnh mình, cái hi-vọng cổn-hoa ở trước mắt, tình thường người ta ai chẳng sợ họa mà muốn phúc, kiêng chết mà ham sống, mà cho có kẻ tráng tâm làm liều làm dại vô kỳ đạn đi nữa thì cha mẹ anh em cũng thường lấy chuyện đó làm chuyện răn, vợ con nhà cửa cũng thường lấy được có công trạng, được thăng dụng, được bạt bổ làm mong-mỏi hả-hê, lấy phải can quá cứu, phải khiển-trách, phải cách-xích làm lo âu khiếp sợ, trừ-thị kẻ lòng lim dạ sắt mới dám bất cố cả thân danh, cả tính-mệnh, cả cha mẹ anh em, vợ con nhà cửa mà húc đầu cắm cổ vào cái đống lợi lộc phù vân, tưởng cái lòng tham những cũng có tiêu tán đi được nhiều, mà cái phong liêm-sỉ cũng có phần-lệ lên được khá vậy.

Hiện ngay bây giờ thì cái quyền thưởng phạt ấy đi về các quan sử, các quan tòa, mà thực-hành quyền-hạn thì có hội-đồng ở phủ Thống-sứ, quan Thống-sứ chỉ việc theo lời hội đồng xét định mà cho chữ hoặc thăng, hoặc giáng, hoặc ký bổ, hoặc bãi cách mà thôi; dù nói rằng các quan sử, các quan tòa vẫn đều là công bình ngay thẳng, song, cái lệ cử tri tham-lấu đã bỏ, các quan sử không có trách-nhiệm gì về những quan thuộc quyền mình nhân hay là ác, tham hay là liêm, và những quan thuộc quyền mình, mà chính cả mình nữa, cũng thuyên đổi luôn luôn, không mấy khi cùng làm việc quan với nhau một chỗ được ba, bốn năm, thì sát hạch cũng khó sao tinh tường rõ rệt được, đến lúc hội-đồng xét định thì hoặc thăng, hoặc giáng, hoặc ký bổ, hoặc bãi hoặc cách mà thôi; dù nói rằng các quan sử các tỉnh từ lên, nếu các quan sử sát hạch mà chưa được thật rõ rệt tinh tường thì hội-đồng cũng không bằng cứ vào đâu mà định đoạt được; còn đến quan tòa xét việc trong quan trường mình thì càng lắm nỗi khó-khăn nữa; những chuyện quan tham dân khốn, mười chuyện chưa có được lấy một chuyện tới tai tòa, mà cho có tới tai tòa, thì cũng khó có được thực chứng thực tang mà chiếu luật xử phân được, quan tòa bao giờ xử việc cũng phải lấy luật làm gốc, gặp cái việc mà tìm khắp hàng trăm pho luật không thể nghĩ xử được, thì mất thép cũng đành hết chỗ soi ra; cho nên sự thưởng phạt trong quan-trường ta bây giờ mà mong cho được minh được đoán, chỉ có trông cậy về các quan sử mà thôi, vì các quan sử thân cận hơn hết với các quan mình, lại thường có dịp trực tiếp với dân, gặp việc cũng dễ tìm ra được thực-tang thực-chứng, xét các quan mình tốt xấu hay dở chỉ các quan sử ở lâu với các quan mình được thì mới có thể tinh tường vậy.

Thiết tưởng các quan sử, cho đến cả các quan mình, bổ nhiệm ở đâu nên để ở lâu lấy năm ba năm là ít; phục lại cái lệ cử tri tham cử tri tham lấu phải chịu trách cứu về sự bất công bất minh; những thiện-tích của quan nhân quan liêm, những liệt-tích của quan tham quan ác, do các quan sử thăm dò lấy thực tang thực chứng mà dự thẩm trước cho tòa, nhất là phải trực tiếp thăm dò ở dân mà không ủy thác cho một quan nào khác cả; mỗi năm sát hạch các quan thuộc quyền mình cho nốt để về phủ Thống-sứ cũng buộc phải có chịu cái luật thắt sát như các quan ta có quyền xát hạch ngày xưa; như thế thì các quan sử đã được thân cận với quan dân trong tỉnh hạt lâu để am-hiểu cái hay dở của quan mình, cái u-ẩn của dân mình, mà cử tri ai, tham lấu ai, sát hạch ai đều có thưởng phạt đến mình tất là gia tâm cẩn thận, lâm gì quan-trường ta sau này thưởng chẳng minh, phạt chẳng đoán, mà kẻ nhân kẻ liêm chẳng hỏi lòng làm thiện, kẻ tham kẻ ác chẳng chột dạ làm càn.

Ta biết từ lúc quyền sát hạch quan ta về các quan sử có được máy quan sử thật minh thật đoán như những quan Delamarre, Eckert, Auger, Pergerer v. v. đi tới tỉnh nào thì quan ta tỉnh ấy thật có bớt tham ác nhiều, dân ta tỉnh ấy thật có bớt thống khổ nhiều. Nếu tỉnh nào cũng được một quan sử như các ngài mà lưu nhiệm được lâu, lại có cái trọng thưởng cử tri đắc nhân tham-lấu đắc thực, sát hạch công minh để lòng chỉ các ngài thêm tinh tường thận mật cho, thì chắc cũng sẽ sản xuất được nhiều những năng-quan lương-lại trong quan-trường ta, tạo phúc lợi cho dân ta nhiều lắm vậy.

T.

THỨ SÚNG BẮN KHÔNG NGHE THẤY TIẾNG NỔ

Mới đây, ông kỹ-sư Pháp Hiram Maxim mới chế ra được một thứ súng khi bắn hễ đứng ngoài 50 thước thì không nghe thấy tiếng nổ, mà nếu đứng gần thì chỉ nghe thấy xịt một cái như cái pháo xỳ mà thôi. Kiểu súng này cũng tương tự như các thứ khác, nhưng ở ngoài miệng súng lại có lỗ so (ressor) để kéo cái nắp đậy khít vào, hễ khi bắn thì cái lỗ-so đó rẫn ra cho viên đạn đi, rồi lại đậy khít lại, thành thử hơi còn trong lòng súng không thoát ra ngoài được ngay một lúc, nên không có tiếng nổ to. Sáng kỹ liệu lợi cho các nhà săn bắn mà có lẽ cũng lại tiện lợi cho các quân trộm cướp nữa nhỉ!

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 22 Mars 1925

Nhật-bản với Đông-dương

Báo *Œuvre* nói rằng ông nguyên-lão nghị viên Lederlin có trình bày với quan Herriot những nỗi lo sợ của các nhà công thương đối với cuộc điều-đình với nước Nhật-bản, mà Nhật-bản thỉnh-cầu hoán-cải lại cái thể lệ quan-thuế Đông-dương cho được tiện lợi cho nước ấy. Quan Herriot có đáp lại công việc điều đình từ trước đến nay toàn là việc dự [illegible] Nhật-bản không có thể chất lấy thứ sản-vật đưa được nước ta vào ngạch thuế tối hạ cả đâu. Khi nào các đại-biểu điều-đình xong về mọi khoản quan thuế của nước Nhật và Đông-dương thì chánh-phủ sẽ xét mọi lời trình bày của các nhà công-thương, để trả lời cho chỉ những sản vật Nhật-bản, mà không có cạnh tranh làm thiệt thòi cho sản vật Đông-dương mới được hưởng ngạch thuế tối hạ mà thôi.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 24 Mars 1925

Một cuộc bay

Các phi-hành gia Lemaitre và Arrachard ở Barcelone bay đến đã tới Lyon

Cái vấn-đề chủ-tộ ở Nước Anh

Hội đồng quản trị của phòng thương mại ở Londres đồng thanh ưng thuận lời thỉnh cầu dùng chủ tệ bằng vàng.

Một nhà kinh-tế học diễn thuyết tại hội-đồng thương-mại của nghị-viện có nói: cái chủ-tệ ngày nay tiện lợi hơn cái chủ-tệ bằng vàng.

Việc buôn chất độc ở Ai-cập

Chánh phủ Ai-cập có lệnh tuyên bố bản luật ngăn ngừa việc buôn các chất-độc, vì nghề buôn ấy ít tàu nay ở Ai-cập hành trướng dữ dội.

Việc chính trị nước Ai-cập

Nghị viện Ai-cập đã khai nghị. M. Zaghloul Pacha được 123 phiếu trăng cả nghị trường.

Các viên chức Á-rập ở Palestine

Báo *Daily Express*, nói các viên chức Á rập về Taiên-chúa giáo, và hồi-hồi giáo ở Palestine quyết nghị đình chức.

Việc tuyển cử tổng-thống ở nước Đức

Các đảng tỏ ý muốn tán trợ việc tuyển cử M. Jarres vào chức tổng-thống nước Đức. Họ đi khắp các phố mà bênh tình, không xảy ra việc gì cả.

M. Jarres diễn thuyết tại một cuộc hội nghị về việc tuyển cử tại Hamboerg, rồi nói nay muốn đưa quốc dân noi theo một cái tiền đồ mới, thời phải theo cái chánh sách cũ của Bismark.

Một bài diễn thuyến của quan Millerand

Quan Millerand diễn thuyết tại một hội nghị về việc tuyển cử nguyên lão nghị-viện có nói nay phải sửa đổi hiến-pháp khiến cho các vị tổng-thống có quyền giải-tán thủ-dân nghị-viện.

Cavite, ngày 24 Mars 1925

Nhật-bản với Hoa-kỳ

Washington, ngày 19 Mars — Ngày hôm nay hội Hồng-thập-tự Hoa-kỳ có hỏi hội Hồng-thập-tự Nhật-bản có cần bản-hội giúp đỡ trong việc trợ cứu cho những người bị nạn hỏa-tai ở Tokyo hay không.

Tokyo, ngày 20 Mars. — Ngày hôm nay quan đại-sứ Hoa-kỳ đã đến bộ ngoại-giao để tỏ ý thân-ái với những nhà bị nạn hỏa-tai ở Tokyo. Quan thượng-thư ngoại giao cảm ta chánh-phủ Hoa-kỳ. Ngài nói chánh-phủ Nhật-bản đã sức trợ cứu cho những nhà bị nạn ấy và tỏ lời chia buồn với các nhà bị nạn gió bão ở châu Illinois và các châu lân-cận đấy.

Động đất ở Vân-nam

Washington, ngày 20 Mars. — Nhà điện báo Reuter nói ngày 21 mars có tin rằng ở Đại-lý-phủ (Vân-nam) động đất. Sau khi động đất tại đó hồn-loạn. Người ngoại-quốc không ai việc gì cả.

MỘT VIỆC CẢI TẠO NÔNG CHÚNG CÓ HIỆU QUẢ

[illegible] thứ lúa mì trồng ở Sud-Oranais [illegible] chẳng với nhau, thì gây được một thứ hạt rất tốt. Một hạt mì xưa nay đem gieo, chỉ sinh được độ bốn bông là cùng, mà hạt mì tiếp chẳng này đem gieo xuống đất, sinh tới bốn chục bông. Cái cách tập chủng của bác-sĩ cũng giản-dị. Mỗi khi cây mì có hoa, bác-sĩ sẽ ngắt hết nhị đực đi, rồi lấy nhị đực của giống khác mà rắc vào, thì nhị cái còn lại kết thành quả, tức là một thứ hột mì lai, có tính chất cả của hai giống vậy.

HÀI ĐÀM

Cháy thành vạ lây

Một bác nghiện rượu đang ngồi ăn cơm cùng vợ, nốc đến nửa « chai bố » vào rồi mà còn chưa phỉ, vẫn còn thèm, vợ thì gắt như mắm-tôm không chịu mua nữa, hai vợ chồng vùng nhau kịch-liệt, gần đó có con chó ngồi chễu, lưỡi thè lè, rãi rớ rọt. vợ tức mình lấy cái đĩa ném vào con chó đánh « ẳng » một cái, rồi quát mắng rằng: « Còn con ranh này nữa, để thưởng cũng thêm nốt chắc, có bước không! »

Caông-sỹ.

Hội Trí-tri

Từ trình của ông Phạm-Quỳnh hội-trưởng hội Trí-tri, đọc tại kỳ đại-hội-đồng thường-niên ngày 19 tháng 3 năm 1925

(Tiếp theo)

Nhà hội muốn cho đủ các bộ phận thì phải có phòng đọc sách, phòng hội-đồng, nơi diễn-thuyết, lớp dạy học: đó là các cơ-quan cốt-yếu của một hội học. Nay tuy hội ở còn chật hẹp, chưa đủ các bộ phận như trên, nhưng các cơ-quan cốt yếu đã có cả.

Nói về thư-viện thì hội ta hiện nay được ngót nghìn quyển sách và các báo-chí Tây Nam đều mua đủ cả. Mỗi tối cũng được giảm mười ông đến đọc báo, và mỗi tháng đến bốn năm mươi ông mượn sách về nhà xem. Chỉ hiềm phòng đọc sách còn chật quá không thể dùng được nhiều hơn nữa.

Nói về diễn-thuyết thì năm ngoái đến dăn cứ mỗi tháng hai kỳ không thiếu một buổi nào. Kể mới cho được người diễn-thuyết cũng khó lắm, vì các ngài có tài học, có thể ra giảng giải cho đồng-nhân những điều có ích, thường hay khiêm-tốn quá, nhiều khi thỉnh cho được các ngài lên diễn-đàn thật khó hằng Lưu Bị với Không-Minh. Có ngài muốn ra giáp hội, nhưng ngài kể ông nói quen, sợ thiên-hạ bình phẩm. Không biết rằng có tập thì mới có quen, mà hội ta đây chính là cái trường tập ăn nói của bà con mình; nếu không tập ở đây thì còn tập ở đâu? Còn như « thiên-hạ phẩm bình » thì « thiên-hạ » là ai? Chẳng qua là anh em trong hội cả, điều hay điều dở cũng là một bài học cho mình, lẽ nào lại đem khen chê quá đáng. — Nhưng mới người diễn-thuyết khó, mà nhiều khi mới người đến nghe đông lắm, nói của đáng tội cũng có buổi các ngài vui lòng đến nghe đông lắm, chật cả chỗ ngồi; song cũng có nhiều khi số hội-viên dự-thính ít quá, giá không có bọn học-trò lớp tối đến ngồi các ghế dưới cho có đầu người, thì thật là lơ thơ vắng vẻ quá. Nhất là những buổi các ông Tây diễn; theo điều lệ thì một cái mục-đích cốt-yếu của hội ta là phải truyền-bá tiếng Pháp, cho nên vẫn biết rằng sự sùng thượng quốc-âm là một điều hay, nhưng cũng không thể bỏ tiếng Pháp được, vậy thỉnh thoảng cũng phải mời nó đến thăm nhau, nhưng cũng phải lấy sự lễ phép mà đến nghe cho đông, đừng để cho thính-giả toàn là một bọn học-trò cả, khiến cho người ngoài ngờ rằng hội ta ít người đông đến vậy. Tôi tưởng các ngài cũng biểu lẽ đó, và từ rày mong rằng phiên diễn-thuyết nào, bất cứ bằng tiếng ta hay tiếng tây, các ngài cũng chịu khó đến nghe cho đông con một tí.

Và các lớp học thì cái cảnh tượng lại càng ngày càng vui vẻ sầm uất. Những lớp tiểu-học ban ngày, lớp nào lớp nấy chật nich cả mà hàng ngày vẫn có học-trò đến xin, không thể chấp đơn được hết. Các lớp tối vào bậc cao-đẳng tiểu-học, thì năm 1924 lại thịnh vượng hơn năm trước. Các năm trước hội vẫn phải bỏ tiền trả thầy giáo, năm ngoái chi phí cả rồi còn thừa được hơn 250 đồng, Lớp dạy chữ nho, lớp dạy chữ tây cho ai đông người đi làm học thêm, cũng vẫn đông vui lắm. Ông đốc Bảo-trợng-Đà sẽ trình tường các ngài về việc học trong hội. Nhân tiện đây tôi chỉ xin bàn với các ngài một việc như sau này:

Cứ lẽ ra thì hội ta chỉ nên làm một chỗ học-tập quan-ma cho các hội-viên mà thôi; đó là phần cốt yếu, còn ngoại giả là thêm vào cả. Mở ra cuộc diễn-thuyết, cuộc bình-văn, đặt ra phòng đọc sách nơi đàm luận, ấy là việc trong phận sự không thể khuyết được. Nhưng ngoài các việc đó, đã lâu nay hội ta lại đặt lớp học cho trẻ con nữa. Ấy cũng là một việc có ích, mà bây giờ lại là có ích lắm nữa, vì con trẻ đi học mỗi ngày một nhiều, trường nhà-nước không bao giờ đủ được hết, nhiều đứa không có chỗ mà học, may được vào học hội ta thì cũng còn hơn là đi học chỗ nơi khác. Nhân đó tôi mới nghĩ rằng nếu có cách mở mang các lớp học ấy mà đặt ra giảm ba mươi ở trong thành phố để tiện cho con trẻ các khu các xóm đến học thì hẳng là một sự hay lắm ra? Vì hội ta đã có danh tiếng vững vàng, lại là một hội công ích, dẫu có lấy tiền học, cha học-trò cũng là để chi về việc học, không phải làm một cách doanh lợi như các trường tư-thục khác, thật là có đủ tư-cách để góp vào một phần trong cái công giáo-dục của chánh-phủ. Tôi bèn đến thăm quan Đốc-lý Hanoi tỏ cái ý của hội ta muốn giúp cho sự học trong thành-phố như thế, và hỏi ngài có sẵn lòng tán thành cho không. Ngài nói rằng ngài vẫn lưu-tâm về việc đó đã lâu, và đã từng thương-thuyết với sở Học-chính muốn cổ-động cho mỗi xóm mỗi hội lập lấy một cái trường sơ đẳng tiểu học để tiện cho con trẻ đi học, nếu hội Trí-tri muốn giúp vào việc đó thời lại càng hay lắm. Ngài có bảo tôi làm một cái chương-trình để ngài xét. Ý tôi là muốn xin với thành phố cho hội ta đất, hay nhà, hay không có nhà đất thì cho dăng những nơi đền chùa rộng rãi mà bỏ không, vì đền chùa trong thành-phố là thuộc đất công, để cất trường học, rồi xin

sở Học-chính cấp cho. Ít ra là mỗ trường là một người thầy giáo làm chưởng-giáo, rồi các thầy giáo khác thời hội kén dùng như ở trường hội bây giờ, mà học-trò thì sẽ bắt trả tiền học phí ít nhiều để chi về việc nhà trường; nếu Học-chính cấp cả thầy giáo cho thì có thể cho học-trò vào học không cũng được. Hội ta không cần lợi, không làm việc buôn bán, chỉ cốt giúp cho lũ trẻ trong thành-phố được tiện đường học hành mà thôi. Vì thành phố có đất mà cho ta, thì ta sẽ mở lạc quyên lấy tiền làm nhà trường; ta không dám làm những lầu-các nguy-nga như các trường nhà-nước, ta sẽ làm một cách giản dị mà kiểu mước, mẫn ta đủ để vệ sinh thì thôi, như thế cũng không phí tổn-mất bao nhiêu. Còn các nhà có con đi học trong thành phố càng những nhà hảo tâm khác tưởng cũng sẽ sẵn lòng giúp, kẻ giúp công người giúp của làm nên việc công ích đó. — Trước khi thảo chương-trình độ cho quan Đốc-lý, tôi muốn trình với đại-hội-đồng biết, nếu các ngài cho việc ấy là nên, thì hội-đồng trị sự sau này có thể trù tính cách thi-hành ngay được.

Nay nói đến các chi hội ở các tỉnh thì lắt nữa ông Lê-v-Huyến sẽ trình các ngài về tình-hình các chi ấy trong năm vừa rồi thế nào. Đại-suất cũng được một vài chi là có về hoạt-động, còn toàn cũng là thuộc vào cái cảnh « tịch mịch về vi » cả. Năm ngoái hội ta có chận bảo trợ thêm cho một hội mới nữa, là hội « Học-giới bảo-trợ » ở Nam định; hội này tuy mới lập mà đã làm được nhiều việc hay, nào là xuất-bản sách vở, nào là mở cuộc diễn-kịch, ta cũng nên mừng cho mỗi ngày một mở mang phát-đạt càng thêm tuổi càng thịnh-vượng, đừng sa vào cái cảnh « tịch mịch » như trên kia.

Sau hết xin nói qua mấy câu về sách biên tập của hội xuất bản. Từ nay theo lệ mới, các ngài hội-viên đóng mỗi năm bốn đồng thì được nhận bốn quyển biên-tập dày hơn 100 trang, in hết cả các bài diễn-thuyết và các biên-bản của hội. Sách biên-tập này, nhờ có ông chánh thư-ký Ngô-vi-Liễn trông nom, thành hẳn một tập tạp-chí có giá-trị. Ông Liễn đã coi việc từ-hàn của hội rất là phiền bận lại kiêm cả việc biên tập nữa, thật là có công với hội lắm. Xin các ngài sẽ cổ động cho được nhiều người ngoài mua sách để bớt tiền ấn-phí và nhân thể truyền cái ảnh-hưởng của hội ra ngoài nữa.

Thưa các ngài, ấy đại khái tình, hình hội ta trong năm 1924 như thế.

Phàm lập ra một hội-đồng nào, muốn cho thành một đoàn thể vững bền, khó nhất có 2 điều: một là gây lấy một cái nền-nếp, hai là gây lấy một cái hoàn-cảnh. Nhà có nền nếp là nhà có « gia phong », đầu thì vẫn thăng-trầm, cái gia phong vẫn không bao giờ mất được. Một hội cũng phải thế. Hội ta có đã hơn 30 năm nay, dần dần đã đã gây được một cái nền nếp, một cái « gia-phong » cũng xứng-đáng. Gia phong của ta là cái « gia-phong » cần-kiệm giản-ước, không ưa khoa-trương huyễn-diệu mà vụ chăm chỉ học-hành. Nhờ có cái « nền-nếp đó mà ít trải qua một cuộc bể dâu, » ta vẫn là ta, không hề sai cái bản lĩnh, nghĩa là thầy chung vẫn là một bọn khơ khát sự học, sự biết, muốn cầu cho đến chốn đến nơi, không quen thói đổi mình, đổi người. — Nhưng có cái nền-nếp tốt đó cũng chưa đủ. Phàm người ta hợp nhau lại đông, tất gặp ra một cái hoàn cảnh; cái hoàn cảnh ấy có khi lạnh lùng nhạt-nhẽo, có khi ấm áp đậm đà. Ấn cơm ta trong hội đây thật đã khéo gây ra được một cái hoàn-cảnh rất đỉnh-đẳng hữu ái, thật là lợi cho sự giao tế trong hội, và thật cũng là hội được như thế. Các hội-viên được cơm ăn vào hội-sở là không có phân biệt người sang kẻ hèn, người giỏi kẻ dốt ai cả, hết thảy là anh em bằng đẳng cả, hết thảy cũng như nhau có một cái lòng hiếu-học cả và muốn ra công ra sức giúp đỡ lẫn nhau trong sự học. Bởi thế nên gây ra một cái hoàn-cảnh ung dung dễ dàng, không có những cách e-lệ ngượng-ngập như các nơi khác, vì không ai có lòng kỳ-thị bỉ thử gì nhau cả. — Gây ra được cái hoàn cảnh ấy với cái nền-nếp ấy thật là khó, vì không thể trong tuần nhật mà làm được, phải dần dần dà-dà, nhật-tiêm nguyệt-tì mới dựng nên. Nay hội ta được may-mắn có một cái nền nếp ấy rồi chẳng may thế, một cái hoàn-cảnh đậm-đà như thế, anh em ta nên đồng tâm hiệp-lực cùng nhau theo đuổi cho đạt tới cái mục-đích « trí-trí » của các bậc đàn anh khi xưa đã yết lên cho chúng ta noi theo vậy.

Thưa các ngài, tôi xin khai kỳ đại-hội-đồng thường-niên Hội Trí-trí năm 1925.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Quê quán tôi ở Hanoi mà tôi xuống làm việc ở tỉnh này. Bây giờ tôi sinh một đứa cháu ở dưới này. Vậy thì phải về Hanoi mà khai-sinh cho nó hay là cứ khai ở đây cũng được.

Mà nếu khai ở đây thì khi nó lớn, tôi không làm ở chỗ này nữa thì lấy giấy khai sinh ở đâu cho nó đi học mà sưu thuế và căn cước sau này nó đóng tại đâu?

Những người ở tại ở đây, ngụ ta bảo nếu khai cho nó ở đây, thì sau phải đóng sưu thuế ở đây.

Mà tôi không có thì giờ về Hanoi được. Vậy tôi viết thư về, bảo anh em nhà tôi đi chứng và cho trưởng phố ra tòa Đốc-lý khai có thể được không? hay là cứ như tôi phải về mà khai mới được.

Xin ngài làm ơn chỉ bảo cho thì tôi cảm ơn ngài lắm.

TRẢ LỜI. — Đứa con sinh ở đâu thì phải khai ở đó (chữ không phải là khai ở đó cũng được). Phải khai với người giữ sổ khai-sinh (Dân-luật ta điều 17 và 18).

Khi nào muốn lấy một bản khai-sinh thì chỉ việc hỏi xin tại thư-ký hương-hội vùa giữ chức thủ bộ một thể.

Ai nói rằng khai-sinh ở đâu phải đóng thuế ở đấy là nó bậy, nếu đến tuổi đóng sưu mà không ở đấy thì việc gì mà đóng thuế ở đấy.

Để ở tỉnh ở làng nào thì phải khai ở tỉnh ấy, làng ấy, chứ không khai ở Hanoi được.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 23 độ
16 giờ 25 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ		11	50
— nhì,	—	10	62
— ba,	—	9	72
Thóc hạng nhất,	—	7	00
Ngô	—	7	92

Giá bạc. Kể từ ngày 24 Mars 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 70 !

Hội đồng chính-phủ. — Hồi đồng chính-phủ thường-trực đến ngày thứ ba 31 mars này sẽ họp tại phủ Toàn-quyền do quan Toàn-quyền Merlin chủ-tọa.

Tuần-dương-hạm ở Saigon. — Tuần-dương hạm *Darban* của nước Anh tới Saigon ngày 22. Ông hạm-trưởng và bộ tham mưu có đến thăm quan xứ-trưởng.

Tuần-dương-hạm *Huron* cũng tới buổi chiều hôm ấy.

Quan Thống-đốc Stubbs đã đi. — M. Stubbs, quan Thống-đốc Hongkong đã từ biệt Hanoi sáng hôm nay lúc 8 giờ để đi đường bộ vào Vinh. Lúc từ biệt, quan Toàn-quyền cùng các quan đại-biểu có đến chào.

Quan Tư-pháp tổng trưởng. — Quan Tư-pháp tổng-trưởng Hubert đến trung tuần tháng sau thì về quí-quốc nghỉ, đi chuyến tàu *Azag-le-Rideau*.

Quan Chưởng-lý Toussaint sẽ lên quyền Tư pháp tổng trưởng.

Quan Đốc-tơ Bi-cô-man

(Có phòng khám bệnh tại phố hàng Giò số 33 Hanoi

Hội-đồng thành-phố Saigon. — Bản lệnh ngày 10 mars 1925 định đến ngày chủ nhật thứ nhất tháng mai sẽ tuyển cử Hội-đồng thành-phố Saigon, nay đã tuyển bổ tại Đông-dương.

Trường Mĩ-thuật. — Các thể lệ ứng thi vào trường Mĩ-thuật Đông-pháp (Ecole des Beaux Arts) đã nói ở điều thứ 8, 9 trong nghị-định ngày 27 octobre 1924 là nay định như sau này:

Kỳ thi ấy mỗi năm sẽ mở cùng ngày tại Hanoi, Huế, Saigon và Pnom Penh. Kỳ thi ấy mở vào trong tuần lễ đầu tháng chín cây, nhưng năm 1925 thì đặc biệt mở vào tuần lễ đầu tháng mười tây.

Trừ Hanoi không kể, còn các nơi khác thì Hội-đồng sát hạch như sau này:

Quan thủ hiến Học-chính trong xứ làm chủ khảo.

Ông đốc trưng dạy khoa trang sức và một ông giáo học dạy vẽ làm phụ khảo.

Ông chủ-khảo và các ông phụ-khảo các xứ đều do các quan thủ-hiến các xứ cử. Các hội đồng ấy thì nhận lấy những đầu bài ra và coi xem có phải chính học trò về lấy không và đúng như thời hạn đã định không. Thi xong các bài của thí-sinh sẽ gửi lên quan Học-chính tổng-trưởng.

Còn Hội-đồng khảo sát trong ương theo như điều thứ 9 nghị-định ngày 27 octobre 1924 thì làm những vi c này:

1. Trông coi những thí-sinh ở Hanoi cũng như là các hội-đồng các xứ;
2. Cho điểm số vào những bản vẽ của bốn trường ấy và xếp đặt trên dưới. Nếu xét ra không đủ người thì hợp cách thì Hội-đồng có thể giảm bớt cái số lấy vào.

Các bài thi số:

Dessin d'académie 3 giờ, nhân với 10			
Composition décorative	8	—	5
Dessin pespectif	4	—	3

Điểm số cho 0 đến 20, ít ra phải được 180 điểm mới trúng cách.

Tòa án đại hình. — Vụ thứ hai tòa án đại-hình sẽ mở ở Hà-nội sáng thứ hai 23 mai, hồi 8 giờ, do quan cố vấn Présa tòa Thượng-thẩm chủ tọa và hai quan cố vấn Tridon và Dupré dự nghị.

SÁCH MỚI: « PHÉP DẠY TIẾNG NAM VÀ MẸO TIẾNG NAM » 0$45 và « SÁCH MẸO TIẾNG NAM » 0$25 của ông LÊ-THƯỚC, Đốc học Thanh hóa, sắp ra để các thầy giáo và các học trò ở các trường sơ học dùng. Bắt đầu cho học trò đi thi Tiểu học yếu-lược. Bán tại Mỹ-Tinh, Tự-Đức, Hợp-tế, Thanh-hóa; Mỹ-lâm, Vinh; Mai-lĩnh, Thái-bình và tại khắp các nơi.

Bán cái trại trong ấp Thái-hà, có hai tòa nhà to mà đẹp, vườn ao cây cảnh đủ cả.

Hỏi tại số nhà 42, phố Phúc-Kiến, Hà-nội.

Ngạch bộ-chính. — Mme Vũ-quỳnh-Phúc, giáo tập hạng tám tại Kiến-xương (Thái-bình), được nghỉ hồ sản 1 tại tháng lĩnh cả lương.

Melle Ng-thị-Sơn, có bằng Sơ-học Pháp-Việt, nay bổ quyền dạy tại trường Kiến-xương trong khi Mme Võ quỳnh-Phúc nghỉ.

Melle Ng-thị-Sơn mỗi ngày được lĩnh 5 hào p. cấp.

Mme Trần-thị-Nội, giáo-tập hạng tám, theo như đơn xin, được nghỉ già hạn 6 tháng.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa thượng-thẩm xử những việc sau này:

Việc ăn cắp của chủ. — Việc Lê-đình-Tất làm công cho hiệu bào-chế Casanove ở phố Tràng-tiền đóng oái đơn hàng rồi để ăn cắp rượu bổ và xà-phòng thơm, là việc đã đăng rõ ở số báo thứ ba trước, thì nay tòa Thượng thẩm xử ăn tòa sơ thẩm phạt 6 tháng tù.

Giả mạo. — Vũ-đình-Cao thu thuế ở chợ Haiphong thông đồng với Dương-văn-Trọt và Dương-văn-Phồ là cựu lý-trưởng làng làm mạo một bức văn khế cầm điền năm 1889 nói là Đỗ-thị-Lý người làng bán cho mình 5 mẫu 2 sào ruộng và đất ở địa phận làng tức là phố Sardi Carnot bây giờ, rồi làm văn-khế bán cho một người tên là Nguyễn-thị-Cả tức Jeanne lấy 5000 đồng. Sau người chủ tạo biết là ruộng đất ấy là của người khác mới đi kiện. Tên khi xét thì Vũ đình-Cao vẫn cứ nhận tuồng đất ấy là của mình tạo đã được hơn 30 năm, nay lên vẫn cứ cãy cục thuế có biên lại của các lý-trưởng làm bằng. Hỏi đến tiền bán ruộng đất thì Vũ đình-Cao khai rằng trong tiền bán ruộng đất ấy có 1 tờ trị chỉ đưa cho có 3.400 đồng mà thôi, khi nhận số tiền 2 400 đồng thì đem trả các món nợ của người khác mất cả thảy là 600 đồng và trót vài anh vài em đi hát nhà trò mất 600 đồng còn bao nhiêu thì có sổ chi tạo sinh hoạt bỏ. Thoát tiên đòi thị lý đã xét thì lăng ấy khai không có. Sau tự nhiên thị lý đến tòa khai không có rung đất nào bán cho Vũ-đình-Cao cả. Còn Dương-văn-Trát và Dương-văn-Phồ ứng can liền và việc ấy thì không nhận lẽ gì. Dương văn-Trọt nhận thực vào bức văn tự cũ niên hiệu năm 1889 nhưng xét thì mãi đến năm 1912 mới làm lý trưởng, còn Dương văn-Phồ thì làm mạo biên lại tờ giao cho Vũ đình-Cao, Tay bán bị kẻ ông nhận cả giá mạo nhưng tòa án Trùng-trị tỉnh phong xét có đủ chứng có nên kết án phạt Vũ-đình-Cao 1 năm tù, Dương-văn-Trọt 9 tháng tù và Dương-văn-Phồ 2 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm hỏi lên bị và nghe luật sư cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Chữa liều ăn cấp. — Phan-văn-Chuyên và Phan-văn-Hun là chánh hương-hội và lý-trưởng biết tên Khôi và Xánh bắt được một cái ví bạc của hành khách đi xe đánh rơi ở đường cái thuộc địa-phận làng bèn thông đồng với nhau đến đậm đọa rồi bắt phải đưa cho 40 đồng đem chia nhau đến khi người hành khách có của đi trình sở mật-thám xét thì mới rõ chuyện. Tòa án Trùng-trị Nam-định phạt Phan-văn-Chuyên và Phan-văn-Hun mỗi tên 1 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

NHÀ ĐẺ CẨN THẬN
51, Phố Mã-Mây, Hanoi

Một tuần lễ chớp-bóng rất đặc-biệt!!!
Từ thứ tư tới đến thứ bảy 7 Avril 1925

TOU-FOU muốn lấy vợ
Bộ đây chưa hết 3 đoạn

LƯƠNG-HỮU-THẦN DIT LÉON CHALL ĐÓNG VAI TOU-FOU

TOU-FOU

Tou-Fou là ai?
Kẹp khói-hài! mối xuất hiện
Trên đôi cô một không hai!
Đóng vai nhân-đức đã theo
Đóng vai hèo-hiệp cũng tài
Xã Viễn-Đông từ nay nổi tiếng
Thảo tâm lòng ao ước các ngài
Mỗi khi đi'n xem phải cười vỡ bụng
Tou-Fou lần lũ tới là ai!
Kẹp khói hài! mối trở lại!!!

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé
Số nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 385

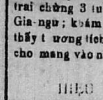
Xét-nghiệm máu mũ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siển, bệnh đau đa dầy, đau ruột, bệnh đàn bà và hà-sinh, vân vân.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.
Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.
Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2000

Ngạch công-chính. — M. Lương-đức-Vi, thư ký hạng nhì, được thêm hạn nghỉ 2 tháng nữa, kể từ ngày 16 mars 1925 trở đi.

Thảm trạng. — Hồi 6 giờ 35 phút hôm 23 người ta thấy cái xác đứa con trai chừng 3 tuổi nằm chết ở phố Gia-ngư; khám trong mình không thấy t ương tích gì khả-nghi, nên đã cho mang vào nhà xác.

HIỆU BÁO-CHẾ:
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOÏ
DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ: 0$90
油肝魚貝
早晚式餐前飲式餐前飲油綜合丸

BẢ CÁO VIỆC RIÊNG

Tên tôi là Phạm Boan, ở hàng Cau, số nhà 27 Hanoi. Tôi có người em ruột tên là Phạm Đình, năm nay 16 tuổi, người bé và thấp, da đen, đầu hai tóc cạ-rế, ông chân có cái seo to và sắc lắm, nói tiếng Nghệ. Nguyên hôm 22 tháng 7 Annam vừa rồi, nó bảo với tôi đi tìm đường, buồn bán giầu, cau ở các lĩnh khác, mất vài hôm sẽ về, khi đi lại bỏ quên thẻ căn cước ở nhà, không biết lại sao đã hơn một tuần lễ rồi không thấy về mà cũng không thấy tin tức gì cả, tôi sợ rằng trong lúc đi đường có sảy tai nạn gì chăng. Vậy ông bà nào có thấy nó ở đâu, hay nghe nó có bị sự gì xin báo cho tôi biết thì tôi xin cảm ơn lắm.

PHẠM-BOAN
27, Rue des Radeaux, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc vui giúp hội Thanh-niên. — Như lời bản-báo đã đăng trước, tối thứ bảy 21 mars, rạp hát Lạc-mộng đã đài diễn tích « Triệu-Võ đã hồ » để lấy tiền giúp hội *Bắc-kỳ Thanh-niên thể-dục*, được bà con trong thành-phố chiếu-cố đến xem đông lắm, không còn thừa một ghế nào. Trời mưa dường lội là thế mà nhiều người chưa kịp lấy vé trước đến lại trở về không.

Nghỉ mười phút, đến cảnh hoạt-tượng, mấy hội-viên hội Thanh-niên tranh cầu trông tựa bức truyện thần tiên sân khấu. Đẹp!

Sau cảnh hoạt-tượng lại có năm hội-viên ra hòa đơn lấy và đơn tàu

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 147

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Vũ-tùng tay chống ngon gáo, theo con đường nhỏ phương đông, thẳng bước ruỗi mau. Đi hết trống canh ba, sắc trời mờ-mịt vẫn chưa sáng rõ. *Vũ-tùng* lật-đật suốt đêm, thân-thể mỏi mệt, những chỗ vết rơ bị đánh hôm trước, bây giờ bỗng lại đau dẫn.

Sực trông thấy ở phía trước mặt trong khu rừng kia, có một cái miếu cổ nho-nhỏ. *Vũ-tùng* chạy vào, dựng ngon giáo xuống đất, cởi khăn gói ngon đầu rồi nằm lăn ra ngủ. Vừa đe n gối đầu rồi nằm lăn ra ngủ. Vừa nhắm mắt ngủ thì ở ngoài miếu có hai người tay cầm côn-liêm lẻn vào đề rắn *Vũ-tùng*, còn hai người nữa chạy đến mà trói chặt lại.

Bốn đứa bảo nhau rằng:

— thằng này to béo nhỉ! Mau mau đem về nộp đại-vương.

Vũ-tùng không cựa dậy được, bị bốn đứa lấy lấy cả khăn-gói và ngon giáo, rồi chúng xúm lại kéo *Vũ-tùng* sềnh-sệch như thể kéo con dê vậy. Chúng kéo *Vũ-tùng* đi thẳng vào phía trong làng.

Trong khi đi đường, bốn đứa bảo nhau rằng:

— Anh chàng này không biết tự đâu đến mà khắp người những máu, hay là cướp giật đã chăng!

Vũ tùng e rằng bảo sao cả, tha hồ cho chúng bàn nhau. Đi độ bốn năm dặm đường, đến một cái nhà tranh, chúng không *Vũ tùng* vào. Trong cái cửa nhỏ bên cạnh, còn thấy t ấp thoáng có một đứa đen. Bốn đứa kia lột trần *Vũ tùng* ra rồi đem trói vào cột nhà.

Vũ-tùng trông thấy trên xà nhà có treo hai cái đầu người, mới ngẫ thầm rằng:

— Ta chết ở đây thật là chết một cách ám-muội mà chẳng ai hay. Nếu biết trước thế này thì chi bằng vào phủ *Mạnh-châu* mà đầu-thú đi cho rồi. Dẫu rằng mỗ thật phanh thây, cũng còn lưu được một cái tiếng thơm về muôn đời.

Bốn đứa kia cầm cái khăn gói giơ lên, rồi gọi mà bảo rằng:

— Đại-ca ơi! Đại-lão ơi! Mau mau trở dậy. Chúng tôi kiếm được một món hàng rất tốt ở đây này!

Bỗng nghe phía trong trả lời rằng:

— Ta sắp ra đây! Các ngươi chớ ba thò vội, để chờ ta ra mổ.

Bọ uống cạn chén nước thì thấy có hai người ở phía trong ra. *Vũ-tùng* ngành nhìn: một người đàn bà đi trước và một người đàn-ông lực-lưỡng đi sau.

Hai người cùng chú ý nhìn *Vũ tùng* rồi người đàn-bà nói:

Ô hay! Dễ thường gia-thúc đây mà...

Người đàn-ông nói:

— Quả-nhiên phải rồi!

Vũ *tùng* nhìn xem ai thì người đàn ông ấy chính là *Thái viên-tử*, mà người đàn-bà ấy tức là *Mãn-dược-thoa Tôn-nhị-nương* đó.

Bốn đứa kia giật mình kinh sợ, vội vàng cởi trói, đem áo-quần cho *Vũ-tùng* mặc. Cái khăn quấn đầu đã xé rách mất rồi, chúng đưa cái nón chiên cho để đi.

Nguyên cửa hàng của *Trương-thanh* ở *Thập-tự-bi*, cả thảy có mấy chỗ, cho nên *Vũ-tùng* không nhận được. *Trương-thanh* vội vàng mời *Vũ-tùng* ra nhà khách ngồi.

Trương thanh trông thấy bình dáng *Vũ-tùng*, liền giật mình kinh sợ mà vội hỏi rằng:

— Hiền-đệ ơi! Tại sao thế này?

Vũ-tùng nói:

— Câu chuyện dài lắm, kể sao xiết được!

Nói xong, người thuật hết đầu đuôi mọi việc trong k i tương-biệt cho vợ chồng *Trương-thanh* nghe, rồi lại nói:

— Tôi mỗi một quả, những chỗ vết roi đánh, lại bông thấy đau, không đi được nữa, tôi vừa rõ vào trong miếu nằm nghỉ thì bị bốn đứa này chạy vào bắt trói tôi.

Bốn tên người nhà liền quì xuống đất mà xin lỗi rằng:

Bốn ông tôi đều là người ở *Trương đại-ca* đây, nhân vì mấy hôm tuna bạc luôn, phải vào trong rừng để kiếm món hàng bán. Chúng tôi trông thấy ngài tự con đường nhỏ đi vào trong miếu thổ-địa, khắp mình đeo-đẳng những vết máu tươi. Chúng tôi không biết là ai, nhưng cũng may *Trương đại-ca* tôi trông bấy lâu nay vẫn dặn chúng tôi bất được người nào đến phải để sống, bởi vậy chúng tôi không dám gia hại. Chúng tôi thật là có mắt mà không trông thấy núi *Thái-sơn*, xin ngài tha tội cho.

Hai vợ chồng *Trương-thanh* cười mà bảo rằng:

— Bấy lâu vợ chồng tôi luống những áy-náy trong lòng, cho nên vẫn thường dặn chúng đi kiếm hàng-hóa đều phải bất sống, nhưng chúng có hiểu ý ấn tâm-sự của vợ chồng tôi đâu. Còn như hiền-đệ ta đây, nếu không gặp lúc mỗi-mệt trí chẳng những chỉ có bốn người, dẫu có bốn mươi người cũng khó mà đến gần hiền-đệ được.

Bốn tên người nhà cứ cùng nhau cái đầu sụp lạy *Vũ-tùng*. *Vũ-tùng* truyền đứng dậy mà bảo rằng:

— Nếu các ngươi đã hết tiền đánh bạc thì để ta cho.

Nói xong, liền cởi khăn gói lấy mười lạng bạc vụn chia cho bốn người. Bốn người lạy tạ *Vũ-tùng*. *Trương-thanh* thấy vậy, cũng đem mấy lạng bạc thưởng thêm cho nữa. Bốn người chia nhau rồi quay đi.

Trương-thanh lại nói với *Vũ-tùng* rằng:

— Hiền-đệ không biết lòng tôi. Từ khi hiền-đệ đi khỏi, tôi chỉ lo xảy có sự gì, chẳng chóng thì chậm, tất cũng quay lại. Bởi vậy tôi phải dặn người nhà, hễ kiếm đồ hàng hóa, đều phải bắt sống. Lại sợ chúng bắt sống không nổi, tất nhiên gia hại, vậy nên trong khi giằng đi, vợ chồng tôi đều cầm không được dùng đao, chỉ cho cầm côn-liêm và thừng. Vừa rồi tôi nghe chúng nói, đã có lòng nghi, mới phái bảo chúng đợi tôi ra xem, ai ngờ quả nhiên là hiền đệ.

Tôn nhị-nương nói:

— Tôi chỉ nghe tiếng gia-thúc đang trong khi say rượu mà đánh được *Tưởng môn-thần*, hết thảy mọi người ai cũng k ếp sợ. Có người phương buôn ở *Khoái-hoạt-lâm* qua đây nói chuyện, còn về sau không biết đi đâu.

Bây giờ gia-thúc mới một, bảy xin mời vào phòng khách nghỉ ngơi.

Trương thanh mời *Vũ-tùng* vào nghỉ ở trong phòng khách, rồi xuống bếp sửa soạn cơm rượu để thết-đãi *Vũ-tùng*. Lại nói chuyện bọn người nhà *Trương đề-giám* có về lắn-trốn được, mãi đến sang năm, mới dám thò ra.

Chàng gọi mọi người đến, rồi chờ cho sáng rõ, vào báo với quan phủ *Mạnh châu*. Quan phủ nghe báo, giật mình kinh sợ, hỏa tốc sai người đến khám nghiệm tử-thi và xét xem hung-thủ ra làm những thế nào.

Khi khám nghiệm xong, chúng về bẩm với quan phủ rằng:

— Đứa hung-thủ bắt đầu vào trong chồng ngựa, giết chết lên mã-phan, có trát bổ hai chiếc áo cũ lại đấy. Sau vào nhà bếp, giết chết hai tên nữ-tỳ, có bỏ lại một con dao mổ ở bên cạnh bếp. Khi lên trên lầu thì giết chết *Trương đô-giám* và hai tên người nhà, cùng hai ông khách đến chơi là *Trương đoàn-luyện* và *Tưởng-môn-thần*, có lấy vật áo lâm màu viết lên trên tường với 8 chữ rằng: « *Kẻ giết người là Vũ tùng đánh hổ* ». Xuống đến dưới lầu, âm chết *Trương phu-nhân*, ra đến ngoài sân, lại đâm chết con *Ngọc-lan* và hai đứa bé, cùng ba người đàn-bà nữa... (*Còn nữa*).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt bể kim
có chất lân-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI

CÁO-BẠCH

Công-ty Bỏ-Đăng-Tòng tên chữ hiệu là Quảng-Hội-Nguyên, ở số nhà 140, phố Serrait (phố Khách, Vinh) hiện chạy ô-tô đường sang Lào (Vinh-Thakhek). Xin có lời kính trình các quí-khách biết cho rằng: nay bản công ty dọn nhà lại phố la Gare (Avenue Maréchal Foch, số nhà 100, ở cạnh sở Cẩm). Chư-tôn hiệu-quí ai muốn thuê nguyên cả chuyến, hay là đáp xe chở hàng-hóa gì xin mời đến bản hiệu sẽ châm chước giá phải chăng không đắt.

Cẩn-cáo.

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng tư tây 1924 mà không chuộc hay là không đổi về thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 7 tháng tư tây 1925 (*15 tháng ba ta*) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phân (4 %).

Sổ kê những đồ cầm đem bán sẽ để cho những người mua và những người có đồ cầm xem.

Quan Chủ Vạn-bảo.

2045 MÉTAILLER

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm tại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống :

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ-lạ ngay.

Nếu phải yêu, không chịu được thời tiết ẩm nhằm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thlocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá Hiện là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

● Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mỹ mắt, đau mắt, đau đa màng mắt, chảy nước mắt.

Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng :

Thuốc Ciella

Giá một lọ: 0$80

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

một khúc theo điệu ca cải-lương, nghe rất dịu dàng êm ái. Kế đến hội viên diễn vở ca cải-lương « Gương hiếu nghĩa » tuy tóm lược có mấy đoạn chính, nhưng các vai đều được công-chúng khen ngợi cả.

Buổi hát chưa rõ tru được bao nhiêu, nhưng có lẽ kết quả cũng khá.

Một điều đáng phàn nàn là trong nhà hát buổi đó mất trật tự, không những nhiều người mất tiền phải bị che khuất vì những người đứng lồm ngồm trước mặt, mà đến cả người có giấy mời cũng không có chỗ ngồi và bị xô đẩy, có cụ già chân thì thực là quá lắm.

Thuyền đụng phải tàu. — Hồi 9 giờ rưỡi tối 6 tháng bảy vừa rồi, chiếc thuyền chở đá của M. Vi-hộ-Ngọ, bị chiếc tàu « Vinh-Bảo » đụng phải. Thuyền bị đắm, một người lái thuyền tên là Tỷ, 20 tuổi bị thương ở ngực, đã lập tức đưa vào nhà thương.

Quả của ai? Một người phu sở lục lộ thành-phố vừa bị bắt về tội thấy có mang hai thanh quế, lại ở đâu ra thì lúng túng khó giải được.

Lại một người nữa cũng cầm hai thanh quế, khi trông thấy tình cảnh sát đến thì vứt ra đường mà trốn mất.

Mấy cái hại về trận mưa gió hôm chủ nhật. — Trận mưa gió hôm chủ nhật vừa rồi, tối với nghề nông thì thật có lợi lắm, song ở thành phố ta vì trận mưa gió ấy mà cũng xảy ra mấy cái hại xoàng xoàng.

Các ấy đem điện trong thành phố nhiều nơi bị đứt, nhưng nhà máy đèn đã sửa chữa lại được ngay, tiền cũng không trở ngại cho lắm.

Hồi 11 giờ rưỡi một chiếc tuyển chở xi-măng của Lê-thị-Chương đi đến hồ Sáu-kho thì bị đắm. 72 thùng xi-măng đều mất sạch, nhưng không việc gì đến người.

Cũng giờ ấy, một bức tường cao độ 2 m 50 mới xây xong ở phố Maréchal Joffre bị đổ ra, dài chừng 40 m, sập phải cái xưởng để ô-tô của M. Rocteleau, thì xưởng bị hỏng mà ô-tô cũng bị hại ít nhiều.

HẢI-DƯƠNG

Thuê đánh người. — Nguyên cử tháng trước, M. Nguyễn-hữu-Chương là hương-kỳ gây thép có tổ giác người chạy giấy ở đấy tên là Nữu có mời người lạ vào trong phòng giấy sở gây thép. Nữu lấy tiền làm thù, mới thuê tên Lợi là một tên hung người có tiếng ở vùng này đánh người thương-kỳ, hai đồng bạc. Đêm 20 Mars vừa rồi, hồi 8 giờ, tên Lợi đón ở cửa sở giây thép, khi thấy M. Chương ra, liền lại đánh, nhưng M. Chương kêu lên được, thì lính cảnh sát biết chạy đuổi bắt ngay được tên Lợi. Hiện tên Lợi còn đương bị tống giam để xét.

SƠN-LA

Thưởng. — M. Nguyễn-hữu-Nghề, chánh đội-trưởng thợ lại Khê-xanh tỉnh Sơn-la, vì có công làm việc quan lắm mẫn và ở thượng-du đã ngoài mười năm nay, cho nên mới có lệ định được đặc cách thưởng cho một suất-đội thợ lại, thật là đích đáng.

Bị thương vì võ đạn. — Có mấy người Xá ở châu Mai-sơn về đón anh em ở châu Yên. Bọn Xá ở Bản-lán thấy người nhà đến đón mừng-rỡ sắp sửa ra đi, đến giữa đường một người nghĩ, lấy ở trong mình ra một cái võ đạn mà hắn nhặt được ở đâu không biết, định làm cái dầu để ấn thuốc là mới lấy cái trâm sắt cài đầu, chọc vào cái võ đạn, không thấy nổ một tiếng thật to, bọn Xá đi trước tưởng ai bắn, chạy lại xem thì thấy máu me đầm đìa mà người anh em mình nằm bất tỉnh, mấy ngón tay cụt trụi, đến khi ả tỉnh dậy hỏi mới biết đầu đuôi. Thương hại thay cho hắn, đã tưởng được cùng anh em về đến Mai-sơn sum họp vui vẻ. Không ngờ vô ý bị thương lại phải ở lại chữa thuốc mà bọn về đón mấy người cũng phải ở chờ hắn cho khỏi đau mới về được.

Cái tục hỏa táng và táng trần. — Ở về châu Yên có cái tục người chết không được để trong quan tài, mỗi khi có người ốm tối con cháu mặc quần áo mới cho tử tế, không kham liệm gì cả, xác người chết để nằm trên một cái đệm bông. Cứ thế để trong nhà hàng mấy ngày, nhà nghèo thì một vài ngày, nhà giàu có lại những 6, 7 ngày, mãi xã tế xong lên rất khổ cực. Cũng những thế, trong nhà lại còn treo những đùi trâu xương lợn cái nào cũng ruồi bâu nhặng bám, trông đã lợm. Hễ ma còn quàn ở trong nhà nào thì cứ mỗi ngày một con trâu hay con lợn, phần nhiều chỉ mổ trâu vì ma rừng thích thịt trâu hơn cả.

Đến khi đem táng, người nhà phải sắp sửa cây củi xếp thành cũi lợn ở bên cạnh huyệt đem xác người chết đặt trên đống củi, một người con rể đầu cầm lửa cho chạy lên còn con cháu mỗi người cầm cành lá đi chung quanh cái hỏa-huyệt ấy để vái chục vòng, vừa đi vừa khóc nghe ngào, tay cầm cành lá quật vào đống củi cho ngọn lửa cháy to lên để linh hồn người chết được mát mẻ siêu sinh. Trên ngọn lửa có cái xác người nằm trên cái đệm bắt chịu cho ngọn lửa thiêu đốt, mà chẳng có quan quách che đậy trông rất thương tâm. Người nhà phải cố ở cho đến lúc xác ra tro, bởi một sương chảy mới được về nhà, những đó tàn đó thì đào huyệt chôn ngay chỗ ấy, còn xương cốt người con cái đem chôn giấu ở trong rừng kiêng cao ai biết.

Hoàng-văn-May lại cáo

VIỆC KINH-ĐÔ

Bố thí cho dân nghèo. — Một người Ấn-độ có cửa hàng buôn bán tại đường Paul-Bert, thường gọi là ông *I. Xop*, đã ở lâu năm tại Huế, và đã có được ân thưởng kim-tiền. Vốn là một người lương thiện mà lại giàu có lắm. Nay nhân thấy dân nghèo [illegible] nhất khốn khổ, nên người ấy đã phát từ tâm mà đem tiền bạc và gạo thóc ra bố thí cho bọn dân nghèo đói, nên trước cửa hàng người đến đen như kiến. Nghe đâu bố thí mỗi trong hai hôm mà đã hết hai trăm bạc và vài chục bao gạo rồi.

Lại một người Bắc-kỳ buôn bán ở đường Paul-Bert thường cũng gọi là ông Hai cũng phát từ tâm chẩn cấp cho dân nghèo đói mỗi người một lon gạo và hai đồng xu. Bố thí có một ngày mà nghe đâu đã hết ba chục tạ gạo và hơn trăm bạc. Được những của bố thí cho nên dân nghèo đói cũng đỡ được một đói phần trong cơn cơ khổ.

Ôi, như lúc này nghĩ tới cái nỗi kẻ ăn người nhịn, cả lương tâm ai nỡ cầm lòng cho nên đối với hai nhà từ thiện nói trên kia, thực đáng nên kính ngợi vậy.

Cứu người chết trôi. — Sáng ngày thứ hai 9 mars vừa rồi, gần 6 giờ tại bến Tắc-lộc gần Đập đá có đứa con gái lên sáu tuổi chết đắm, khi vớt nó lên thì đã hôn mê bất tỉnh, tứ chi đến quyết lạnh cả rồi, cả bọn hơn mấy mươi người hết phương cứu giúp đứng ngơ ngẩn nhìn nhau, may nhờ có ông Tôn-thất-Lương làm thư-ký tòa Khâm đến gặp sức dùng cách cứu người chết đắm theo lối Âu-tây mà cứu cấp một hồi lâu chừng một giờ thì con bé tỉnh dậy. Hạnh phúc thay!

Người Tây cưới vợ theo kiểu mình. — Vừa rồi ở trong thành có ông thừa-phái kia gả một người con gái cho một ông Tây làm việc ở tòa Công-chánh. Cách cưới gả tuy chẳng phải chánh đáng và không làm phép giao thiệp thế lệ thường, nhưng cũng có bày tiệc bàn, linh đình họ hàng đông đảo. — Bèn họ nhà trai thì các ông Tây đi họ đều ăn mặc theo kiểu ta cả, cũng áo gấm, quần điều, khăn đóng, tròn gông giầy hạ, tất trắng, xem cũng trang hoàng chỉnh khiết lắm. Khi nào cưới cũng làm lễ giao bôi phân minh. Lễ cưới xong thì đưa dâu về nhà trai. Tại đó có bày tiệc rượu nhảy đầm lại có rước bọn hát nữ-nhạc đến mừa hát vui vẻ lắm.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Đâu mùa. Độ này nhân tiết trời không được lành, các miền hương thôn có một vài nơi bắt ra chứng đậu mùa, cũng tiết mất ít nhân-mạng. Chứng này thật ghê gớm lắm, trở gió để phòng cho kỹ mới được.

Xuân-thủ đàm ân. — M. Lê-quí-Hật, thống phán thăng hàn-lâm viện thị-giảng (5-2); M. Trần-văn-Đễn, thăng hàn-lâm viện thị-giảng (5-2); M. Thái-Cầu, hậu-bổ thăng hàn-lâm viện trước tác (6-1); M. Lê-trung-Lập, hàng là phủ Quảng-trạch thăng hàn-lâm-viện trước-tác (8-1); M. Nguyễn-xuân-Cự, cựu phẩm tự-nhất thăng hàn-lâm viện điển-bộ (8-2); M. Dương-xuân-Soạn, thông-lại phủ Quảng-trạch, thăng hàn lâm viện điển-bộ

(*Xem trang thứ tư*)

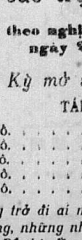
CÁO-BẠCH

Mấy lời bà cáo gần xa,
Dịp này nông-vụ các nhà vừa xong;
Làm trai há lẽ ngồi không,
Cũng nên kiếm việc để dùng thì-tiêu;
Bằng Danh về hội Đông-triều,
Mở thang khai lữ bao nhiêu năm rồi;
Mở mang cũng lắm thú vui,
Nhà thương sẵn thuốc cho người về-
Cửa nhà rộng rãi rang rinh, [sinh;
Nước ăn nhờ có mấy hồi,
Ống truyền muôn chảy đến nơi cạnh
Trò vui có sì-nê-ma, [nhà;
Chớp cho hàng phố các nhà xem không;
Có trường quốc-ngữ phổ-thông,
Đặt thầy giáo dạy nhi-đồng sớm trưa;
Bán buôn hàng hóa có thừa,
Chợ bày đó lại đưa tàu đưa ra vào;
Việc làm công xá cũng cao,
Ước ngày chúng độ nắm hào trở lên;
Đỗ đâu nào có chủ quyền,
Giữ phần công chính giáp bên đồng-
Cụ ở đâu mở số vui sao, [bào;
May ai dự trúng linh vào đồ chơi;
Chẳng là những thế mà thôi,
Hoa hồng lại thưởng cho người làm ăn;
Hội tư cấp chủ đứng đầu,
Công-ngân cối để giáp nhau lúc cùng;
Họ tên hình ảnh mấy dòng,
Biên vào trong sổ để dùng làm gai;
Tiện cho lúc ở lúc đi,
Hình này tức cũng thế tày thân đây;
Mấy lời biện bạch trên này,
Toàn là sự thực tỏ bày đam sai;
Dám xin liệt-quí tôn thai,
Rủ lòng quang cố khuyến-khoa người đàn
Hãy nên tự một tấm lòng. [ơn.

Mỗ Hằng-Danh, đốn Uông-bí,
tháng một năm Gia-tĩnh

GRANDS MAGASINS REUNIS
Rue Paul-Bert, Hanoi

Trước bữa ăn, hay sau bữa ăn uống một cốc Bordeaux rượu vang Mariani

Thời được sức lực mạnh khỏe, được chân huyết tốt tươi

Cuộc sổ số về việc lập Đài kỷ-niệm các trận vong chiến-sĩ

Chiếu theo nghị-định quan Thống-sứ Bắc kỳ ngày 23 Septembre 1924

Kỳ mở sổ ngày 1er Mai 1925

TẤM VẠN PHIẾU 2 $

1 lô.	10.000$00
2 lô.	5.000.00
5 lô.	1.000.00
10 lô.	500.00
100 lô.	100.00

Từ nay trở đi ai muốn mua các phiếu cứ đến tòa Đốc-lý, các nhà băng, những nhà buôn to trong thành-phố và các tòa Sứ các tỉnh ở Bắc-kỳ đều có bán cả.

● Chỉ mất có 1 đồng, mà may ra được những 10.000 đồng.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 24 Mars 1925

PHỦ DUNG GIẢNG THẾ

Tích hát này đủ cả hỷ, nộ ai, lạc cảnh kết cục rất là buồn cười.

Tối thứ tư 25 Mars 1925

TẠP KỊCH HỢP DIỄN

Lần trước bản-hội đã chọn trọng các tích hát hay mà lấy ra vài đoạn có nhiều câu hát, nhiều giọng hát hay được các quý-khách đến xem đông lắm không đủ chỗ để các ngài ngồi.

Lần này bản hội lại xin chọn trong các tích hát khác mà soạn thành một bài áp kịch để hiến các liệt-quý một cuộc mua vui ít có, sau nữa để cảm ta các liệt-quý bấy lâu nay vẫn có lòng yêu chuộng đến hậu-hội. Tối nay xin diễn 3 cảnh và 1 cảnh hài-kịch.

Cảnh thứ I :
LƯU BÌNH
Diễn tứ hồi Lưu-Bình ra quán Nghênh-xuân gặp Châu-Long.

Cảnh thứ II :
THẢO-MAI XUẤT GIÁ
Diễn tứ chỗ Kính-Xuyên cậy bằng nhân đi hỏi vợ.

Cảnh thứ III :
CHÚ A-THAO BỊ TỘI,
CÔNG CHÚA PHẢI LONG
Diễn từ chỗ Chúa-Thao bị giam trong ngục đến chỗ Công-chúa gặp Chúa thao, rồi hai bên tự tình với nhau,

Cảnh thứ IV :
TRẠNG QUỲNH-
BẢY TRÒ LỚM
(Hài-kịch)
Rất vui và rất buồn cười

Mỗi khi ban-hát ra sân khấu hát lối điệu hát nào sẽ có biển yết lên để các ngài biết trước. Xin xem chương-trình và cáo bạch riêng. Xin các quý-khách lấy vé trước kẻo hết. Có bán vé trước từ tối thứ ba.

Kính trình

Bổn-hiệu từ khai-trương đến nay được các ngài có lòng quang-cố và công-nhận cho rằng chè bổn-hiệu thật không phụ tấm lòng tín-nhiệm của các ngài

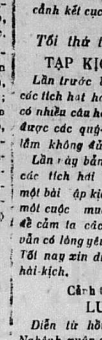
Itện nay bản-hiệu nhiều thứ chè đặc biệt thượng hạng : nước đẹp hương thanh, cánh nhỏ, như chè Sơtử danh trà, Đại hồng Đào, Bạch kê-Quan, Mộ-tây-Thi, Trà chung-Vương, Ngọc-quan Âm, Thiết la Hán, vân vân.

Các ngài có lòng chiếu cố xin kính mười đến bản-hiệu hoặc ở xa xin gửi lĩnh hóa giao ngân.

Kính trình
KIM-THÁI
HANOI : Số nhà 3, Phố hàng Ngang, Téléphone 480
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.

2101

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKIOIS ●
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những kinh lạc, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tờ Nghị-các phụng tôi chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phàng của MONTÈS qui-ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ đã lâu nay đang qua phi-hoa, thường dùng được thường, trước lạc phải thị giải cho qui được phòng nhất-lang để tỏ thành-giả.

● *Khâm thử.*

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Rượu hiệu DUBONNET
Rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie
PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI ●

(8-2) ; M. Phan-ngọc-Luật, lại-mục huyện Lệ-thủy thăng tùng bát-phẩm (8-2) ; M. Lê-v-Qui, thông-lại phủ Quảng-ninh thăng tùng cửu-phẩm.

Một cái trộm to. — Ở làng Trung-quán thuộc phủ Quảng-ninh tại nhà một ông Hương-chức tên là Đặng-Soạn bị mất trộm, kể cũng khá nhiều, quan sở-tại đương mật-nã, chưa biết có ra được không.

Cách thị-hùng của bọn cu-ly xe lửa. — Ở làng Lộ-sơn về hạt Quảng-trạch, có mấy người nông-phu tên là Cao-Cường, bị bọn cu-ly làm đường xe lửa rủ nhau đánh một trận thật dữ, chẳng nông phu kia có thể, đành chịu liều thân với quân tàn-bạo, tha hồ cho chúng đấm đá đánh đập. Mà hỏi ra nào có chuyện gì đâu, chúng vào hái quả trong vườn người ta, không cho chúng hái, mà sinh ra sự lôi thôi như thế. Việc này có kiện tại phủ-đường.

Mong rằng quan sở-tại sẽ lấy nghiêm-hình mà đối-đãi, thì bọn vũ-phu ấy mới bớt cái thói thị-hùng và để răn những đứa khác.

Trong mấy năm nay, ở các miền thôn-quê thường lấy làm ta-thán về nỗi ngang-tàng của bọn phu « ô-hợp » này lắm; lạ gì dân nhà quê nhiều người thật thà chân-chất, gia-dĩ hay là tính nhát-gan, mà bọn cu-ly xe-lửa, thì chúng lại có hè có đảng nên lại dễ làm càn. Đó là một cái tinh-tế ở miền hương-thôn, tưởng các quan phủ, huyện nên chú-ý đến vậy.

THỪA THIÊN

Một thứ bột trợ cơ. — Trong lúc sắn, rau rấn, đã hết cả rồi, thì lại đi tìm những củ rau riu, rau lố, và trái tim lang mà ăn, các thứ ấy tuy ăn đỡ đói được một lúc, nhưng mà chẳng bổ ích gì cho người, mà lại thêm độc hại cho người lắm. Xem những người nào ăn các thứ ấy độ mười ngày trở lui, thì nước da vàng vọt trong, mặt và tay chân bự bự ra như đau thũng vậy.

Nay lại có mấy người tìm ra được củ bán-hạ tức tục gọi là củ « chót » mà trong sách thuốc thì nói củ ấy có tính tiêu đàm.

Củ ấy đào về, đâm ra, rồi ngâm vào nước độ 3 ngày lửa rồi lọc lấy bột. Vị nó có chất ngứa như môn nhưng ngâm kỹ thì mất ngứa. Bột ấy qui lắm, chẳng những ăn được đỡ đói mà thôi, nhưng lại ngon và bổ ích và khỏe khoắn lắm. Lại còn cái hễ nó thì để mà nấu canh hay là nấu cháo đều tốt cả.

Cây ấy cũng đồng loại với cây môn, nhưng nó nhỏ hơn, xem giống như cây rau má. Trong nương vườn nào cũng có nó mọc, hoặc là chỗ nào có sỏ, có cây thì nó cũng mọc xen vào. Nói đến tên nó là củ chót thì bọn thôn dân đều biết cả.

Nguyên mới đây có một mụ già ở Câu-hai đào về làm bột ăn thấy được ngon và vẻ sự, nên nhiều người bắt chước đào về số.

Ước gì cái ích lợi củ chót sẽ lan khắp đến nhiều nơi khác nữa thì sẽ là một sự tối ích lợi cho dân đói vậy.

FAIFOO

Cái nạn ô-tô. — Hồi 4 giờ chiều ngày 15 mars vừa rồi, chiếc ô-tô của quan Công-sứ Dupuy ở Tam-kỳ về, khi đi tới km 137, thì sực có chiếc ô-tô khác ở đàng trước lại, xe quan công sứ lái tránh cái xe kia, thì chẳng may giữa lúc ấy một đứa bé con tên là Ng.-Độ 11 tuổi nhà ở vệ đường đang ở trong nhà sỏ ra, nên bị cái chắn bùn đụng phải. Lập tức đem lên nhà thương, thì quan thầy thuốc xét ra, đứa bé này bị gãy một cái xương ở chân phải và ở trán cũng có bị thương.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giịp.

Mắc bệnh giịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khắp xương.

Muốn trị bệnh giịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rasco.

0$60 một ống sáu cachets

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phổi, làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ !

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

ẤY LÀ :

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BỔ 1$40

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè giả là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHỤ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quả bộ chiếu cố cho bản - hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU

số 10, phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 78, phố hàng Trống Nam-định
Kính cáo

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Uroformine

Giá 1$20 một hộp

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Sự nóng buốt ở bệnh lậu thường hay làm cho đau đớn ở trong đường tiểu-tiện, bàng quang, quả thận và làm cho mụn mọc lậu ở các cơ-quan ấy nữa. Vậy thì thực là khó chữa cái bệnh nóng buốt mà đã lắm nhiều vào các cơ-quan ấy, song dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ khỏi, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì làm lẫn với nước tiểu mà thành ra xanh và rửa rảy những vật bẩn đã sinh ra bởi sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu có mủ mà dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì hết đau đớn, bớt sưng, hết buốt, và không cần tăng bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngực-hành, bàng quang, quả-thận, và chuyển sang các cơ quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực như vậy, cái sự nóng buốt ấy lại còn chuyển sang chân-huyết, lần sang qua thận mà sau lại nhàn lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cần mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể khỏi hẳn được, mà không hại gì đến sức khỏe cả, và mới có thể cạnh tranh với đời được.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2099

Cứu bệnh phùng y

Tên tôi là Nguyễn-văn-Điển ở xã Quỳnh-chân, huyện Duy-tiên, tỉnh Hà nam, tôi bị chứng ho xuyễn đã 20 năm, thân-thể suy-nhược, uống đã nhiều thuốc, đồn dâu có thầy hay cũng tìm, mà bệnh không được khỏi. Tưởng là phế tật. May tôi xem quảng-cáo thấy hiệu « Tam-Tinh-Y-Quán » đồn rằng có thầy thuốc hay, chữa đủ các bệnh cho nên tôi mua thử 1 hộp 1$00 uống thấy bớt, sau uống đến 3 hòm mỗi hòm 5$60 thì khỏi ngay. Thân thể tôi mới được khang cường như cũ. Ân ấy không gì báo đền được.

Vậy có mấy hàng chữ để tỏ chút lòng cảm ơn.

HIỆU TAM-TÌNH-Y-TÔN

Phố hàng giầu, số 35, tỉnh Nam-định

Có bán thuốc chữa á-phiện, ai nặng đến đâu uống cũng khỏi, uống vào người khỏe mà không mệt nhọc.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ làm giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng da dầy, đau da dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RET CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

Bọc lụa, hoặc viên

Đại lý tại các thuộc-địa Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.

Gửi mẫu tại tất cả các nhà bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 29-31, Rue Philippe de Girard — PARIS

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

CÔNG-TY VẬN-TẢI ĐÔNG-PHÁP

7, Boulevard Bobillot — HANOI

XƯỞNG XE Ô-TÔ BOBILLOT

Bán các nơ Michelin

cho ô tô và xe tay

Độc-quyền về hạng ô-tô

MAJOLA 7 và 10 mã-lực

COTTIN DESGOUTTES 12 và 18 mã-lực

Camionnettes LUC COURT

1000 và 1800 kgs.

?

Xưởng chữa xe

có một nhà chuyên-môn chủ-trương

Chữa các xe ô-tô xe ngựa và xe tay cũ thành mới

CHO THUÊ, MUA VÀ ĐỔI

ô-tô và xe tay

Bán buôn các thứ

Gởi giấy-thép thì đề tắt là : CHEDOTAU HANOI — GIẤY NÓI SỐ 73

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

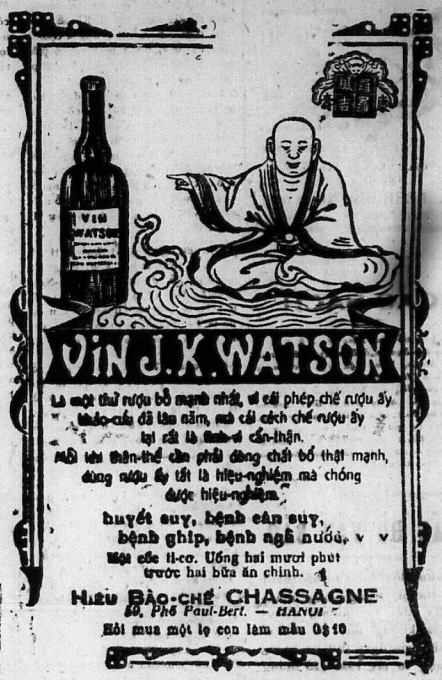
Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每 晡 食 吞 啦 每 吞 啦 沒 喊 醞 欺 喫 稍

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

RƯỢU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RẾT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

CÁCH DÙNG

CÔGNAC VÀ CÔNG-TI

Imprimerie du Trung-Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)